

Zdeněk Tesař:

STUDIE O VARIABILITĚ EVROPSKÝCH DRUHŮ RODU TRICHIVS FAB.

DE EUROPAE GENERIS TRICHIVS F. SPECIERUM VARIABILITE. (COL. CETON.)

Tento rod je rozšířen po celé Evropě, Severní Africe, Malé Asii, Persii, Sibiři, Číně a Japonsku. Druhy z posledních dvou míst v této práci zahrnuty nejsou. Variabilita jednotlivých druhů je velmi rozmanitá. Během doby byla popsána řada aberrací. Některé popisy byly však příliš kusé, málokteré byly doprovázeny obrázky, takže během času vloudila se sem řada chyb a povstal značný chaos. Jelikož jsem měl k dispozici značný materiál ze sbírek Národního Musea v Praze, ve kterém byla řada nových, zajímavých forem, rozhodl jsem se k této práci.

Variabilita tohoto rodu projevuje se hlavně v barvě krovek. Mimo to vyskytují se také úchylky v kresbě štítové a na pygidiu.

Pokud se týká kresby štítové, tu jest zde řada modifikací. Modifikace tyto označuji u všech druhů stejným latinským adjectivem, kterému nepřikládám však významu nějaké vyslovené systematické kategorie. A tu pak přicházejí následující modifikace:

1. *bimaculatus*: Štít uprostřed po stranách se světlou skvrnou.
2. *bipunctatus*: celý kraj štítu světle tomentován a na každé straně ještě světlá tečka.
3. *lineatocollis*: celý okraj světlý a více teček směrem ku středu.
4. *fenestrellatus*: celý okraj štítu široce lemován světlým tomentem a v něm před středem lysá tečka.
5. *exclamationis*: zadní půlka okraje lemována světlým tomentem, světlá tečka v předních rozích.
6. *sibiricus**) všechny aberrace s dvěma bílými skvrnami na předposledním článku pygidialním.

Tu pak navrhuji, aby se nerozmnožovala zbytečně jména, aby se označovalo na př.: *Tr. zonatus ab. gallicus* Heer (*fenestrellatus*), nebo *Tr. zonatus ab. gallicus* Heer (*exclamationis*), nebo *Tr. fasciatus ab. dubius* Muls (*sibiricus*) atd.

Tyto znaky štítové i pygidialní přicházejí v nejrozmanitějších aberracích a variační směr těchto štítových skvrn kříží se s variačním směrem ornamentiky krovečné, takže by bylo nutno, kdybychom navrhovaným řešením nemohli tomu předejiti, pojmenovati celé další obrovské množství forem, což nepovažuji za prospěšné.

Die Gattung *Trichius* ist in ganz Europa, Nord-Afrika, Kleinasien, Persien, Sibirien, China und Japan verbreitet. Arten aus den zwei letztgenannten Gebieten sind hier nicht inbegriffen. Die Variabilität der einzelnen Arten ist sehr mannigfaltig. Im Laufe der Zeit wurde eine ganze Reihe von Aberra-

*) *ab. sibiricus* Rtt. a *ab. pseudosibiricus* Schulze není žádná rassa, ale vlastně synonymem forem *T. fasciatus ab. . .* a to jakkoliv zbarvených, se skvrnou na pygidiu. Označení tohoto bylo lze užiti u všech aberrací *Tr. fasciatus*. U druhu *Tr. zonatus* odpovídají mu všechny známé formy až na *ab. nudiventris* Kraatz, která tyto skvrny nemá. Jest tudíž připojování adjectiva »sibiricus« u druhu *zonatus* Germ. bezpředmětné.

tionen beschrieben; manche Beschreibungen waren jedoch allzu kurz gehalten, die wenigsten waren mit Abbildung versehen, so dass im Laufe der Zeit sich eine ganze Reihe von Fehlern eingeschlichen hat und dadurch ein Chaos entstand. Da ich bedeutendes Material aus den Sammlungen des National-Museum in Prag zur Verfügung hatte, habe ich mich zu dieser Arbeit entschlossen.

Die Variabilität dieser Gattung äusserst sich hauptsächlich in der Zeichnung der Flügeldecken. Ausserdem kommen auch Abweichungen in der Zeichnung des Halsschildes und des Pygidiums vor.

Was die Zeichnung des Halsschildes anbelangt, so ist hier eine Reihe von Modifikationen vorhanden. Diese bezeichne ich bei allen Arten mit dem gleichen lateinischen Adjectivum, dem ich jedoch nicht die Bedeutung einer ausgesprochenen systematischen Kategorie beilege.

Es kommen folgende Modifikationen vor:

1. *bimaculatus*: Halsschild in der Mitte seitwärts mit einer weissen Makel.

2. *bipunctatus*: Der ganze Rand des Halsschildes weiss tomentiert und jederseits noch ein heller Punkt.

3. *lineatocollis*: Der ganze Rand hell und mehrere Punkte nach vorne.

4. *fenestrellatus*: Der ganze Rand des Halsschildes breit gerandet mit lichten Toment, in diesem vor dessen Mitte ein kahler Punkt.

5. *exclamationis*: Die hintere Hälfte des Randes mit hellem Toment gesäumt, je ein lichter Punkt in den Vorderecken.

6. *sibiricus*: Alle Aberrationen mit zwei weissen Makeln am vorletzten Bauchsegment.*)

Ich schlage daher vor, die Namen nicht unnütz zu vermehren, sondern wie folgend zu bezeichnen: *Tr. zonatus* ab. *gallicus* Heer (*fenestrellatus*) oder *Tr. zonatus* ab. *gallicus* Heer (*exclamationis*) oder *Tr. fasciatus* ab. *du-bius* (*sibiricus*) usw.

Diese Halsschild- und Pygidialzeichnungen kommen in den mannigfaltigsten Abänderungen vor. Es kreuzt sich die variable Richtung der Thoraxmakeln mit jener der Flügeldecken-Ornamentik, so dass es nötig wäre, eine weitere grosse Anzahl von Formen zu benennen (was ich nicht für vorteilhaft halte), falls wir mit der von mir vorgeschlagenen Lösung nicht auskommen könnten.

TRICHIUS FASCIATUS L.

1 (70) Opýření štítové, žlutavé, normální.

Halsschildbehaarung gelblich normal.

2 (45) Dvě příčné světlé pásy na krovkách vyvinuty. Zadní někdy zkrácena, přední někdy vybíhá při švu směrem dolů.

Zwei lichte Querbinden auf den Flügeldecken entwickelt. Die hin-

*) Die ab. *sibiricus* Reitt. und die ab. *pseudosibiricus* Schulze sind keine Rassen, sondern eigentlich Synonyme der Formen *Tr. fasciatus* ab. ... und dies wie immer gefärbt, mit Makeln am Pygidium. Die Bezeichnung wäre bei allen Aberrationen von *Tr. fasciatus* zu benutzen. Bei der Art *Tr. zonatus* entsprechen der Bezeichnung *sibiricus* alle bekannten Formen, bis auf ab. *nudiventris* Kr., welche die Makeln nicht hat. Es ist daher die Beifügung des Adjektivums *sibiricus* bei der Art *Tr. zonatus* gegenstandslos.

tere manchmal verkürzt die vordere manchmal bei der Naht in der Richtung nach unten auslaufend.

- 3 (34) Světlé pásy bez tmavých skvrnek nebo ornamentů.
Lichte Bänder ohne dunklem Makeln oder Ornamente.

- 4 (13) Tmavá basální kresba je omezena na krajinu humerální a tvoří více méně velikou humerální skvrnu, při čemž štítek je vždy světle lemován.
Dunkle Basalzeichnung ist auf die Humeralgegend beschränkt und bildet eine mehr oder weniger grosse Humeralmakel, wobei das Schildchen stets hell gesäumt ist.

- 5 (6) Zadní světlá páska je izolována; střední tmavá páska spojuje se se zadním temným zbarvením na švu a podle stran.
Die hintere lichte Binde ist isoliert, die mittlere dunkle Binde ist mit der hinteren dunklen Färbung an der Naht und längs den Seiten verbunden. Fig. 10 1. ab. **Jurečeki** Ješ.

- 6 (5) Zadní světlá páska je na švu spojená s výběžkem střední světlé pásy.
Die hintere lichte Binde ist an der Naht mit dem Ausläufer der mittleren lichten Binde verbunden.

- 7 (8) Střední tmavá páska je rozšířená směrem k ramenům a úzce šikmo protažená dozadu směrem ke švu, takže přes celé krovky vzniká velká střední srdcovitá skvrna.
Die mittlere dunkle Binde verbreitet sich gegen die Achseln und ist nach hinten schräg und spitz durchgezogen bis zur Naht, so dass über die ganzen Flügeldecken in der Mitte ein grosser heller herzförmiger Makel entsteht Fig. 2. ab. **obliquus** Muls.

- 8 (7) Střední tmavá páska je příčná a široká, obě světlé pásy jsou více méně široce spojeny podél švu.
Die mittlere dunkle Binde ist quer und breit; beide helle Binden sind mehr oder weniger breit längs der Naht verbunden.

- 9 (12) Humerální skvrna není spojena se střední černou páskou.
Die Humeralmakel ist mit der schwarzen Mittelbinde nicht verbunden.

- 10 (11) Střední černá páska je směrem ke švu silně zkrácena a redukována v útvar laterální.
Die schwarze Mittelbinde ist in der Richtung zur Naht stark verkürzt und zu einem Lateralfleck reduziert. Fig. 3. ab. **pulchellus** Rossi.

- 11 (10) Střední černá páska sahá téměř až ke švu, jest normální, široká a dlouhá.
Die mittlere schwarze Binde reicht beinahe bis zur Naht, ist normal breit und lang. Fig. 4. ab. **dubius** Muls.

- 12 (9) Humerální skvrna podél okraje krovek široce spojená se střední tmavou příčnou páskou.

Die Humeralmakel ist längst des Flügeldeckenrandes mit der mittleren dunklen Querbinde breit verbunden.

Fig. 5. ab. **commutatus** Rossi.

- 13 (4) Celá base krovek je černě lemována a černé zbarvení tvoří zde dokonalejší příčnou pásku, jen někdy úzce světle přerušovanou.

Die ganze Basis der Flügeldecken ist schwarz gesäumt und die schwarze Färbung bildet hier eine vollkommene Querbinde, nur manchmal schmal licht unterbrochen.

- 14 (31) Basální černá páska je nepřerušovaná.

Die schwarze Basalbinde ist nicht unterbrochen.

- 15 (22) Basální černá páska je čistě příčná, se zadním okrajem téměř rovným, není nikdy protažená podél štítku v úhlovitý výběžek.

Die schwarze Basalbinde hat einen fast geraden Hinterrand; sie ist nie längs des Schildchens in einen winkeligen Ausläufer verlängert.

- 16 (17) Zadní světlá páska oddělená na švu od pásky přední. Střední černá páska rozšířená a uvnitř, blíže švu, spojená s apikálním černým zbarvením. Přední světlá páska je podél švu až za zadní světlou pásku protažena úzkým podélným útvarem.

Die hintere lichte Binde ist an der Naht von der lichten Posthumeralbinde abgetrennt. Die schwarze Mittelbinde ist verbreitert und innen nahe der Naht mit der schwarzen Apikalfärbung verbunden. Die vordere helle Binde läuft längst der Naht bis hinter die hintere helle Binde in einen länglichen schmalen Streifen aus.

Fig. 6. ab. **fennicus** n. m.

- 17 (16) Střední černá páska je oddělena od apikálního černého zbarvení.

Die schwarze Mittelbinde ist von der schwarzen Apikalfärbung abgetrennt.

- 18 (19) Přední světlá příčná páska je úplně oddělena od světlé pásky praeapikální, tudíž střední černá páska na švu spojena.

Die vordere helle Querbinde ist vollständig von der hellen Präapikalbinde abgetrennt, daher ist die schwarze Mittelbinde an der Naht verbunden.

Fig. 7. ab. **succinctus** Fabr.

- 19 (18) Přední světlá příčná páska je spojena se světlou praeapikální páskou v krajině suturální.

Die vordere helle Querbinde ist mit der hellen Präapikalbinde in der Suturegegend verbunden.

- 20 (21) Střední černá páska směrem ke švu silně zkrácena.

Die schwarze Mittelbinde ist in der Richtung zur Naht stark verkürzt.

Fig. 8. ob. **Linnei** Rossi.

- 21 (20) Střední černá páska normální.

Die schwarze Mittelbinde ist normal.

Fig. 1. forma typická, **fasciatus** L.

- 22 (15) Basální černá páska je protažena podél štítku v úhlovitý neb čtyřúhlý černý útvar.

Die schwarze Basalbinde ist längs des Schildchens in winkelig (dreieckiger oder viereckiger) Form verlängert.

- 23 (26) Přední a praeapikální světlá páska více méně široce na švu spojena.
Die vordere und die präepikale helle Binde sind an der Naht mehr oder weniger verbunden.

- 24 (25) Skulptura abdomenu normální.
Die Skulptur des Abdomen ist normal.

Fig. 9. ab. **scutellaris** Kratz.

- 25 (24) Samice podobné tvarem samcům. Břicho je stejnoměrnější, předposlední abdominální sternit s jemnější skulpturou, nežli u typických samiček.

Die Weibchen ähneln im Aussehen den Männchen. Der Bauch mit gleichmässiger, der vorletzte Abdominalsternit mit feinerer Skulptur als bei den typischen Weibchen.

Fig. 9 10. ab. **Rangnovi** Schulze.

- 26 (23) Posthumerální a praeapikální světlá páska na švu nespojená.
Die vordere und die präepikale helle Binde sind an der Naht nicht verbunden.

- 27 (28) Střední černá páska silná, nespojená s tmavou partií apikální.
Die mittlere schwarze Binde breit und mit der dunklen Apikalpartie nicht verbunden.

Fig. 11. ab. **prolongatus** Muls.

- 28 (27) Střední černá páska podél švu více méně široce spojená s černým zbarvením apikálním.

Die schwarze Mittelbinde ist längs der Naht mit der schwarzen Apikalfärbung mehr oder weniger breit verbunden.

- 29 (30) Přední světlá páska prodloužena podél švu v dlouhý, úzký útvar, zasahující až téměř ku konci krovek.

Die helle Posthumeralbinde ist längst der Naht in einen langen schmalen Streifen, des fast bis zum Ende der Flügeldecken reicht, ausgezogen.

Fig. 12. ab. **Krogerusi** n. m.

- 30 (29) Přední světlá páska uvnitř pouze slabě protažena, nikdy nepřekročuje podél švu zadní světlou pásku.

Die helle Posthumeralbinde ist nach innen nur schwach verlängert, überschreitet längs der Naht nie die hintere helle Präapikalbinde.

Fig. 13., 14. ab. **Sahlbergi** Schulze.

- 31 (14) Basální černá páska je přerušovaná příčnými, světlými proužky. Obě světlé pásy podél švu spojeny.

Die schwarze Basalbinde ist durch quere helle Streifen unterbrochen. Beide helle Binden sind längst der Naht verbunden.

- 32 (33) Střední černá páska normální.
Die mittlere schwarze Binde ist normal.

Fig. 15. ab. **interruptus** Muls.

- 33 (32) Střední černá páska silně zkrácena a redukována v útvar laterální.
Die schwarze Mittelbinde ist stark verkürzt und auf einen lateralen Fleck auf jeder Flügeldecke reduziert.

- Fig. 16. ab. **abruptus** Rossi.
34 (3) Světlé pásy se skvrnkami neb ornamenty tmavé barvy.
Helle Binden mit Makeln oder Ornamenten von dunkler Färbung durchsetzt.

- 35 (44) Tmavé útvary, ležící uvnitř světlého ornamentu krovek, jsou útvary drobnými, tečkovitými anebo ve tvaru jednoduché skvrny. Povstávají nejčastěji rozdělením střední černé pásy.
Die dunklen Gebilde, die in der Mitte des hellen Ornamentes der Flügeldecken liegen, sind klein, punktförmig, oder haben die Form einfachen Makeln. Sie entstehen meistens durch Teilung der mittleren schwarzen Binde.
- 36 (43) Tmavé tečky uprostřed světlého krovečného ornamentu leží blíže švu, v prodloužení černé střední pásy příčné. Příčná přední světlá páska je podél švu široce spojena se světlou páskou praeapikální.
Die dunklen Punkte in der Mitte des hellen Flügeldeckenornaments liegen näher der Naht, in der Verlängerung der schwarzen mittleren Querbinde. Die vordere helle Querbinde ist längst der Naht mit der hellen Präapikalbinde breit verbunden.
- 37 (38) Černé zbarvení na basi krovek je omezeno na skvrnu humerální. Štítek široce světle ovrouben.
Die schwarze Färbung an der Basis der Flügeldecken ist auf die Humeralmakel beschränkt. Das Schildchen ist breit hell gesäumt.
- Fig. 17. ab. **abbreviatus** Muls.
- 38 (37) Černé zbarvení na basi krovek tvoří příčnou pásku.
Die schwarze Färbung an der Basis der Flügeldecken bildet eine Querbinde.
- 39 (40) Basální černá páska je úzce přerušována světlými proužky, štítek často úzce světle lemován.
Die schwarze Basalbinde ist durch helle Streifen schmal unterbrochen. Das Schildchen ist oft schmal hell gesäumt.
- Fig. 18. ab. **Fabricii** Rossi.
- 40 (39) Basální černá páska je nepřerušovaná.
Die schwarze Basalbinde ist nicht unterbrochen.
- 41 (42) Basální černá páska je protažena podél štítu v útvar úhlovitý.
Die schwarze Basalbinde ist längst des Schildchens in winkelförmiger Form verlängert.
- Fig. 19. ab. **omissus** n. m.
- 42 (41) Basální černá páska má zadní kraj rovný, podél štítu neprotážený.
Die schwarze Basalbinde hat den Hinterrand gerade abgeschnitten. Das Schildchen ist also nicht von ihr umgezogen.
- Fig. 20. ab. **Andersoni** Bogd.
- 43 (36) Tmavá příčná skvrna leží blíže švu v přední světlé pásce krovečné.
Die dunkle Quermakel liegt in der Nähe der Naht in der vorderen hellen Binde.
- Fig. 21. ab. **Obenbergeri** Ješ.
- 44 (35) Tmavá ornamentika světlé partie krovek ve tvaru úzkého, kose podobného útvaru, ležícího částečně v přední světlé příčné pásce, částečně v širokém světlém suturálním pruhu podélném.
Die dunkle Ornamentik der lichten Partie der Flügeldecken hat eine schmale sensenähnlichen Form, die teils in der vorderen lichten Querbinde, teils in dem breiten, hellen, länglichen Suturalstreifen liegt.
- Fig. 22. ab. **hieroglyphicus** Ješ.

- 45 (2) Obě příčné světlé pásy nejsou plně vyvinuty, často jedna neb obě jsou rozpadlé v jednotlivé světlé útvary.
Die beiden helle Querbinden sind unvollkommen entwickelt, oft zerfällt eine oder beide in einzelne helle Gebilde.
- 46 (59) Pouze přední příčná světlá páska plně vyvinuta, nepřerušena. Někdy bývá v suturální neb v suturální i laterální části krovek směrem dolů protažena.
Nur die vordere helle Querbinde ist vollkommen entwickelt und nicht unterbrochen. Manchmal ist sie in dem suturalen oder im suturalen und lateralen Teile der Flügeldecken nach hinten verlängert.
- 47 (48) Přední příčná páska není ani v laterální ani v suturální části směrem dolů protažena, nýbrž je jednoduše příčná. Vyjma této světlé pásy krovky celé černé.
Die vordere helle Querbinde ist weder im lateralen noch im suturalen Teile nach hinten verlängert. Ausser dieser hellen Binde sind die Flügeldecken ganz schwarz. Fig. 23. ab. **Reitteri** Kratz.
- 48 (47) Přední světlá příčná páska je v suturální neb v suturální i laterální části směrem dolů protažena.
Die vordere helle Querbinde ist im suturalen oder im suturalen und im lateralen Teil in den Richtung nach unten verlängert.
- 49 (58) Přední příčná světlá páska je směrem dolů protažena pouze v suturální partii krovek.
Die vordere helle Querbinde ist nach hinten nur in der suturalen Partie der Flügeldecken verlängert.
- 50 (57) Base krovek úplně černá. První (basální) černá páska dosahuje tedy až ke štítku, který je široce černě lemován.
Die Basis der Flügeldecken ist vollkommen schwarz. Die schwarze Basalbinde reicht daher bis zum Schildchen, welches breit schwarz gesäumt ist.
- 51 (56) Zadní praeapikální světlá páska mizí a zůstává po ní na každé krovce jedna neb více malých světlých skvrnek.
Die hintere helle Präapikalbinde schwindet, und es verbleiben nach ihr auf jeder Flügeldecke eine oder mehrere kleine helle Makeln.
- 52 (55) V zadní tmavé partii krovek pouze jedna světlá skvrna.
In der hinteren dunklen Partie der Flügeldecken nur eine helle Makel.
- 53 (54) Světlá skvrna, v tmavé zadní partii krovek je kruhovitá a leží v laterální části. Přední světlá páska je podél švu protažena dozadu až téměř do výše zadní laterální skvrny.
Die helle Makel in der hinteren dunklen Partie der Flügeldecken ist kreisförmig und liegt im lateralen Teil. Die vordere helle Binde ist längs der Naht nach hinten bis beinahe zur Höhe der hinteren lateralen Makel verlängert. Fig. 24. ab. **Kueni** Friese.
- 54 (53) Světlá skvrna v tmavé zadní partii krovek je podlouhlá, příčná, často vlasově přerušovaná, přední světlá páska je dozadu jen krátce a široce hákovitě protažena.

Die helle Makel in der dunklen hinteren Partie der Flügeldecken ist länglich, quer, oft haarschwach unterbrochen. Die vordere helle Binde ist nach rückwärts nur kurz und breit hakenförmig verlängert.

Fig. 25. ab. **suecicus** n. m.

- 55 (52) V zadní tmavé partii krovek dvě světlé skvrnky, světlá přední páska podél švu dozadu trochu protažená.

In der hinteren dunklen Partie der Flügeldecken sind zwei helle Makelchen, die lichte vordere Binde ist längst der Naht nach rückwärts etwas verlängert.

Fig. 26. ab. **Noui** Pellet.

- 56 (51) Zadní (praeapikální) světlá páska nemizí, je pouze uprostřed jednou přerušena a je spojena při švu s přední světlou páskou.

Die hintere helle Präapikalbinde verschwindet nicht. Sie ist nur in der Mitte einmal unterbrochen und bei der Naht mit der vorderen hellen Binde verbunden.

Fig. 27. ab. **divisus** Muls.

- 57 (50) Base krovek není úplně černá. Basální černá páska je omezena pouze na humerální skvrnu. Štítek široce světle lemován. Přední světlá páska značně široká, při švu až téměř ke špičkám krovek protažená. V černé zadní části každé krovky dvě světlé skvrny, z nichž větší je podlouhlá, menší kruhovitá.*)

Die Basis der Flügeldecken ist nicht vollkommen schwarz. Die schwarze Basalbinde ist nur auf eine Humeralmakel beschränkt. Das Schildchen breit, licht gesäumt. Die vordere helle Binde sehr breit, bei der Naht bis fast zu den Spitzen der Flügeldecken verlängert. In dem hinteren Teile einer jeden Flügeldecke zwei lichte Makeln, von denen die grössere länglich, die kleinere kreisförmig ist.)*

Fig. 28. ab. **Sekera** n. m.

- 58 (49) Přední světlá příčná páska je silně protažena směrem dolů v suturální i laterální partii krovek. Vyjma tohoto světlého ornamentu krovky černé.

Die vordere helle Querbinde ist stark in der Richtung nach hinten in die suturale und laterale Partie der Flügeldecken verlängert. Ausser diesem hellen Ornamente sind die Flügeldecken schwarz.

Fig. 29. ab. **Beckersi** Geilenk.

- 59 (46) Přední světlá páska je příčně přerušena a rozpadá se buď ve dvě izolované skvrnky neb v laterální skvrnku a větší příčný neb hákovitě podél švu protažený útvar, nebo konečně celý povrch krovek je černý a přední a zadní příčná páska je na vnitřní i vnější straně silně zkrácena ve tvaru úzkých příčných skvrnek.

*) Sem patří ještě Roubalem popsaná ab. **Merkli** Roub. (Fig. 37.). Od ab. **Sekera** m. liší se tím, že má na basi každé krovky mezi černou humerální skvrnou a štítkem černou svíslou čárku. V zadní části krovek jsou pak čtyři světlé skvrnky, jako zůstatek po praeapikální světlé pásce. Vnější je nejmenší, vnitřní největší. (Viz původní popis připojený na konci tohoto klíče.)

Hierher gehört noch die von Roubal beschriebene ab. **Merkli**. Von ab. **Sekera** m. unterscheidet sie sich dadurch, dass sie auf der Basis jeder Flügeldecke zwischen der schwarzen Humeralmakel und dem Schildchen einen schwarzen senkrechten Strich hat. In dem hinteren Teile der Flügeldecken sind dann vier helle Makelchen, als Rest der Präapikalbinde vorhanden. Das äussere ist die kleinste, das innere das grösste. (Siehe Originalbeschreibung, angeführt am Schluss dieser Bestimmungstafel).

Die vordere helle Binde ist quer unterbrochen und zerfällt entweder in zwei isolierte Makeln oder in eine laterale Makel und ein grösseres querliegendes und hakenförmiges Gebilde längst der Naht; oder es ist endlich die ganze Oberfläche der Flügeldecken schwarz und die vordere und die hintere Querbinde sind auf der Innen- und Aussenseite in der Form von schmalen queren Makeln verkürzt.

- 60 (61) Přední i zadní světlá příčná páska je úzká a na švu i po stranách velmi silně zkrácená, takže celý povrch krovek je černý a pouze čtyřmi příčnými světlými útvary zdobený. (Na každé krovce dva útvary.)

Die vordere und die hintere helle Binde sind eng und an der Naht und an den Seiten sehr stark verkürzt, so dass die ganze Oberfläche der Flügeldecken schwarz und nur mit vier queren, lichten Gebilden geschmückt ist. Fig. 30. ab. **quadrímaculatus** Kratz.

- 61 (60) Přední neb zadní světlá páska je buď větší, nebo rozpadá se ve větší počet skvrnek a podobných útvarů.

Es ist entweder die vordere oder die hintere helle Binde grösser oder eine von ihnen zerfällt in mehrere Makeln oder ähnliche Gebilde.

- 62 (67) Zadní světlá páska je příčná a více méně úplná.

Die hintere helle Binde ist gerade und mehr oder weniger vollständig.

- 63 (66) Zadní světlá páska nespojuje se se suturálním prodloužením vnitřní partie přední světlé pásy příčné.

Die hintere helle Binde verbindet sich nicht mit der suturalen Verlängerung der inneren Partie des vorderen hellen Querbandes.

- 64 (65) Vnitřní díl přední světlé pásy (t. j. vnitřní přední skvrna) je dozadu buď jen slabě nebo nezřetelně protažen.

Der innere Teil der vorderen hellen Binde (d. i. die innere vordere Makel) ist nach hinten nur schwach oder undeutlich verlängert.

Fig. 31., 32. **Šterbai** n. m.

- 65 (64) Vnitřní díl přední světlé pásy je dozadu protažen podél švu v úzký světlý výběžek, zasahující až k zadní světlé pásce.

Der innere Teil der vorderen hellen Binde ist nach hinten längst der Naht in einem hellen Ausläufer verlängert, der bis zur hinteren hellen Binde reicht.

Fig. 33. ab. **lojoënsis** n. m.

- 66 (63) Zadní světlá páska spojuje se podél švu s vnitřním dílem přední světlé pásy. Štít nápadně rezavě zabarven. Viz: 72.

Die hintere helle Binde verbindet sich längst der Naht mit dem inneren Teile der vorderen lichten Binde. Das Schildchen auffallend rostrot gefärbt. (Siehe 72.)

Fig. 34. ab. **borealis** Schulze.

- 67 (63) Zadní světlá páska je přerušena a patrna pouze ve tvaru dvou příčně položených skvrnek.

Die hintere lichte Binde ist unterbrochen und in Form zweier querliegenden Makeln sichtbar.

- 68 (69) Na každé krovce pět skvrnek: dvě co zbytek přední, dvě co zbytek zadní světlé pásy a podlouhlá skvrna na švu uprostřed krovek ležící.

Auf jeder Flügeldecke fünf Makeln, zwei als Rest der vorderen, zwei als Rest der hinteren hellen Binde und ein länglicher Makel an der Naht, in der Mitte der Flügeldeckenlänge, liegend.

Fig. 35. ab. **Lindbergi** n. m.

- 69 (68) Zadní světlá páska rozpadá se na každé straně ve dvě skvrnky, přední rozpadá se v laterální skvrnku a v široký, vnitřní, příčný, světlý útvar, podél švu tenkým, až za praeapikální skvrnky sahajícím výběžkem protažený.

Die hintere helle Binde zerfällt auf jeder Seite in zwei Makeln; die vordere zerfällt in eine laterale Makel und in einen breiten inneren queren hellen Fleck, der längs der Naht durch einen dünnen, bis hinter die präapicalen Makeln reichenden Ausläufer verlängert ist.

Fig. 36. ab. **Všetečkai** n. m.

- 70 (1) Opýření štítové buď sněhobílé, nebo červeně rezavé.
Behaarung des Schildchens, entweder schneeweiss oder rostrot.
- 71 (72) Štít a celé tělo sněhobílé, nápadně opýřeno. Kresba krovek je variabilní. Nejčastěji jako u formy typické, někdy jako u ab. vulgaris. Vzácně bývá střední černá páska spojena s černou páskou basální.
Das Schildchen und der ganze Körper schneeweiss, auffallend behaart. Die Zeichnung der Flügeldecken ist variabel. Am häufigsten wie bei der typischen Form. Manchmal wie bei ab. vulgaris Rossi. Selten ist die schwarze Mittelbinde mit der schwarzen Basalbinde verbunden.

Fig. 37. ab. **albohirtus** Reitt.

- 72 (71) Štít nápadně červeně rezavě opýřen. Krovečná kresba tvořena úplnou světlou praeapikální páskou, která je podle švu spojena s přední světlou páskou, od které je příčnou tmavou čarou oddělena laterální skvrna.

Das Schildchen auffallend rostrot behaart. Die Flügeldeckenzeichnung ist durch eine vollkommen helle Präapikalbinde gebildet, welche längs der Naht mit der vorderen hellen Binde verbunden ist. Letztere ist von dem lateralen Makel durch eine dunkle quere Linie abgetrennt.

Fig. 34. ab. **borealis** Schulze.

Dále sem patří ještě prof. Roubalem popsaný:

Weiters gehört hieher der von Prof. Roubal beschriebene:

Trichius fasciatus L. ab. **Merkli** Roub. Fig. 37.

Původní popis následuje:

»Auf den gelben Elytren überwiegen die schwarzen Zeichnungen. Schwarz ist eine Schultermakel, die klein, hinten zackig ist, dann eine kleine längliche Makel zwischen dem letzteren und dem Schildchen und eine grosse Zeichnung auf der Apikalhälfte; sie ist hufeisenförmig, ihre Arme laufen nach vorne zu der Mitte, nehmen auf diese Weise die Elytrenbreite ein, dass bloss ein enger Fortsatz des Gelben ins Schwarze jederseits neben der Naht hineinläuft und ein Stückchen vor der Nahteinbuchtung endet. Pünktlich vor der Mitte jedes Astes dieses grossen schwarzen Makels steht eine wie zerschmiere braungelbe, aus 4 kleinen Pünktchen, von denen das innerste am grössten ist, bestehende Querbinde. Sie ist das Residium der normalen gelben Zwischenbinde der 2 hinteren schwarzen, auf den

ersten Blick ist kaum ihr innerer Punkt sichtbar, die anderen nur mittels der Lupe. Schwarz ist noch das Schildchen und die nach hinten etwas breitere Naht. Alle Zeichnungen sind voneinander scharf getrennt, übergangslos bis auf erwähnte angedeutete gelbe Querbinde, freilich ist jedoch jeder Ast des hufeisenförmigen Astes vorne etwas zackig.

Zwischen dem Schildchen und dem vorderen punktförmigen Makel sind die Elytren gesättigt braungetrübt.

Aus dem Umkreise der seltenen Aberrationen mit Übergewicht der schwarzen Färbung.

Hungaria: Com. Kareš (ungarisch Krassó-Szöreny): Semenik. Von H. E. Merkl erhalten und ihm zur Ehren benannt.«

J. Roubal: Archiv für Naturgeschichte, Jg. 83, 1917 (vyšlo 1919), p. 39, Berlin.

Pic popisuje ještě v L'Echange, Revue Linnéenne 1923, p. 6 (No. 412) aberraci *bisbinotatus* Pic. Popis této aberrace je však příliš stručný, než aby bylo lze si učiniti správnou představu, jak tato forma má vypadati. Původní popis je následující:

»Elytris nigris, multi et brevis luteo notatis. Nuance plus accentuée que la ab. interruptus Kr. Azazgha, Algerie.«

Mimo to je popsána ještě *ab. Scopoli Liburnia* p. 107, Depoli Fiume 2, 1924, jejíž popis mi zůstal nepřístupný.

Aberrace *bimaculatus* Gebl., *bipunctatus* Kr. a *lineatocollis* Kr. byly popsány pouze na základě různých bílých kreseb na štítě bez ohledu na kresbu krovek. Svůj názor na tyto bílé štítové kresby jsem vysvětlil již v úvodu této práce. Totéž platí o *ab. sibiricus* Rtt. a *ab. pseudosibiricus* Schulze. (Bílé skvrny na pygidiu.)

Čepelák popisuje v časopise Českoslov. Spol. Entomologické roč. 1927 ještě *ab. ruber* Čep., která se liší pouze tím, že základní barva krovek je červená. Toto zčervenání krovek nastává však buď při smrcení, anebo dotyčný exemplář zčervená později ve sbírce. Tento názor mně potvrdilo několik pražských koleopterologů. Ve sbírkách Národního Musea v Praze značná část starších exemplářů má červenou barvu. Rovněž některé exempláře, které jsem před několika lety sám sbíral v barvě světle žluté, během několika let zčervenaly. U čerstvě chycených exemplářů je barva krovek nejčastěji slámově žlutá, někdy tato žlut je nápadně světlá, jindy s červenavým nádechem. Popisovat tyto exempláře nelze a je nutno považovati *ab. ruber* Čep. za zrušenou.

Ab. vulgaris Rossi nutno pokládati za synonym *ab. interruptus* Muls. Mulsant ve svém popisu *ab. interruptus* říká, že černá basální páska není úplná, nýbrž že je přerušovaná a pozůstává z několika od sebe oddělených neb jen částečně spolu splývajících černých skvrnek.

»Bande noire de la base des élytris interrompue dans son milieu, souvent denticulée près de cette interruption.

Obs. La bande n'étant qu'interrompue, il reste une bordure noire autour de l'écusson.«

Mulsant: Coleoptères de France, 1842, p. 537.

O střední černé pásce se Mulsant vůbec nezmiňuje. Jest tudíž nutno předpokládati, že tato páska je normální.

Rossi popisuje svoji *ab. vulgaris* Rossi jako aberraci, která má basální černou pásku přerušovanou a střední normální. (Verh. Nat. Ver. preuss. Rheinl. XXXIX, 1882, p. 209.)

Oba popisy jsou tudíž stejné. O tom zmiňuje se již také Kratz. (Deutsche Ent. Zeitschr., 1891, p. 198.) Mulsantův popis má prioritu.

Pic beschreibt noch in L'Echange, Revue Linnéenne, 1923, p. 6 (No. 412) eine Aberration *bisbinotatus* Pic. Die Beschreibung dieser Aberration ist jedoch allzu kurz, um sich ein richtiges Bild machen zu können, wie diese Form auszusehen hat.

Die ursprüngliche Beschreibung lautet wie folgt:

»Elytris nigris, multi et breve luteo notatis. Nuance plus accentuee que la ab. interruptus Kr. Azazgha-Algerie.«

Ausserdem ist die ab. Scopoli Liburnia p. 107, Depoli Fiume 2, 1924 beschrieben worden, deren Beschreibung mir jedoch unzugänglich blieb.

Die Aberrationen *bimaculatus* Gelb., *bipunctatus* Kr. und *lineatocollis* Kr. wurden nur auf Grund verschiedener weisser Zeichnungen auf dem Halsschild beschrieben, ohne Rücksicht auf die Zeichnung der Flügeldecken. Meine Ansicht über diese Halsschildzeichnungen habe ich bereits in der Einleitung zu dieser Abhandlung ausgesprochen. Dasselbe gilt auch für ab. *sibiricus* Rtt. und ab. *pseudosibiricus* Schulze (weisse Flecken am Pygidium).

Čepelák beschreibt in der Zeitschrift: »Časopis Československé společnosti entomologické« (Zeitschr. der Čechoslovak. Ent. Gesellschaft) 1927 noch eine ab. *ruber* Čep., die sich nur dadurch unterscheidet, dass die Grundfarbe der Flügeldecken rot ist. Diese Rötung der Flügeldecken entsteht entweder bei der Tötung oder das betreffende Exemplar rötet sich später in der Sammlung. Diese Ansicht bestätigten mir einige Prager Coleopterologen. Vor den in den Sammlungen des National-Museums in Prag befindlichen älteren Exemplaren hat eine bedeutende Zahl rote Färbung. Auch einige Exemplare, die ich vor einigen Jahren selbst in gelber Farbe sammelte, röteten sich im Laufe der Jahre. Bei frisch gefangenen Exemplaren ist die Färbung der Flügeldecken zumeist strohgelb, manchmal ist dieses Gelb auffallend licht, andermal mit rötlichen Anhauch. Diese Exemplare sind daher nicht zu beschreiben und es ist die ab. *ruber* Čep. als eingezogen zu betrachten.

Es ist nötig die ab. *vulgaris* Rossi als ein Synonym der ab. *interruptus* Muls. zu betrachten. Mulsant sagt in seiner Beschreibung der ab. *interruptus*, dass die schwarze Basalbinde nicht vollständig ist, sondern dass sie unterbrochen ist und aus einigen von einander getrennten, oder nur teilweise zusammenhängenden schwarzen Makeln besteht.

»Bande noire de la base des élytres interrompue dans son milieu, souvent deneculée près de cette interruption.

Obs. La bande n'étant qu'interrompue, il reste une bordure noire autour de l'écusson.«

Mulsant: Coleoptères de France, 1842, p. 537.

Von der schwarzen Mittelbinde erwähnt er überhaupt nichts; es ist daher notwendig vorauszusetzen, dass diese Binde normal ist.

Rossi beschreibt seine ab. *vulgaris* als eine Aberration, welche die schwarze Basalbinde unterbrochen und die Mittelbinde normal hat. (Verh. Nat. preuss. Rheinl. XXXIX, 1882, p. 209.)

Beide Beschreibungen sind daher gleich. Dieses erwähnt auch bereits Kraatz. (Deutsche Ent. Zeitschr. 1891, p. 198.) Die Mulsant-Beschreibung hat daher Priorität.

TRICHIUS ZONATUS GERM.

Tento druh jest daleko rozšířen po celém středomoří, odkud proniká i do střední Evropy a vyznačuje se značnou variabilitostí. V popisech rozunitých aberrací byl dosud velký chaos. Tento chaos vznikl již záhy, jak je možno sledovati daleko do literatury, a to následkem nesprávného hodnocení původní formy, popsané Germarem. Jak se někdy stává, Germar popsal místo nejběžnější typické formy vlastně velmi vzácnou aberraci, takže ve sbírkách všude se vyskytují četné a rozmanité aberrace, nikoliv však forma typická. Tato věc ušla zřejmě Reitterovi, který za základní formu udává zjevně něco docela jiného, než je původní Germarův *zonatus*. Reitterova krátká diagnosa zní:

»Ein Humeralmakel, eine verkürzte Mittelbinde und eine fast vollständige Apicalbinde schwarz.« Reiter, Best. Tab. p. 38, 1898

Původní popis *T. zonatus* Germ. zní následovně:

»Niger, flavo hirtus, elytris atris, holosericeus, macula magna lunata baseos falcique interrupta abbreviata ante apicem luteis.« Germar, Fauna Insectorum Europae, Fasc. 14, p. 3.

Z toho je patrné, že Reitter vlastně udal jako základní formu značně rozšířenou aberraci *gallicus* Heer. Při tom Reitter neubráníl se druhé chybě a použil jména *Tr. gallicus* Heer. docela nesprávně pro úplně jiný druh, t. j. pro *Tr. sexualis* Bedel. Správná synonymita těchto forem by byla tudíž následovná:

***Trichius zonatus* Germ.**

ab. *gallicus* Heer. (nec Reitt.),
rosaceus Voet.,
rosaceus Reitt. (nec *coosicus* Kraatz),

ab. *fasciolatus* Gené,
corsicus Kraatz,

ab. *conjugatus* n. n.,
zonatus Reitt. (nec Germ.) etc.

***Trichius sexualis* Bedel.**

gallicus Reitt (nec Heer).

Popis Germarův je doprovázen pěkným obrázkem, který je v této práci přesně reprodukován a který neponechává nejmenší pochybnosti o tom, že Germarův druh je velmi odlišný od Reitterova pojetí. Reitter ve své Best. Tabelle p. 88 popisuje však také jednu aberraci pod jménem *zonatus* Germ. Tato Reitterova forma nemá však ničeho společného s formou Germarovou a je nutno ji znovu pojmenovati. Nazval jsem ji ab. *conjugatus* n. n.

Stal se zde tudíž případ celkem vzácný v systematice, kdy autor popsal určitý druh podle formy výjimečné a kdy vlastní bionomicky nejoprávněnější forma základní byla popsána jako pouhá aberrace.

Heer sám popisuje svou formu *gallicus* Heer jako pouhou aberraci od *Tr. zonatus* Germ. Popis ten zní:

»Niger, flavescens villosus, pronoto angulis posticis rectis, elytris flavis, macula trigona humerali fasciaque media interrupta apiceque nigris. Fascia basali elytrorum semper interrupta, elytris ad scutellum inde flavis,

macula humerali trigona praesertim ab antecedente, elytris minus quadratis lateribus paulo rotundatis minus planis, pronoto longius et densius viloso, elytrorum fascia media interrupta vix dentata a Tr. zonatus Germ. dign. — Fascia media elytrorum semper interrupta semilunaris vel rectiuscula.«

Heer: Fauna Col. Helvetiae 1841, p. 547.

V Reitterově práci je jmenována ab. *corsicus* Kraatz jako synonym Reitterova Tr. *rosaceus* Voet. Toto pojetí je také nesprávné a ab. *corsicus* Kraatz odpovídá ab. *fasciolatus* Gené. (Mém. Accad. Torino 1836, p. 192. T. I. f. 22; 1839 T. I. f. 16.) Poněvadž mi tento Geného popis je nepřístupný, používám popisu Kraatzova, který zní:

»Die corsikanischen Formen zeichnen sich von den sicilischen und sardinischen durch breitere schwarze Binde aus.«

Kraatz: Deutsch. Ent. Zeitung 1891, p. 195.

Tento popis doplňuje ještě Schneider poznámkou, že má také šev širejší až ke štítu zčernalý. (Isis 1902, p. 57.)

U aberrace *interruptus* Kraatz nutno změnit jméno, neboť jméno toto jest již zadáno pro aberraci od Tr. *fasciatus* Lin. Tudíž:

Tr. *zonatus* ab. *interruptoides* n. n. = ab. *interruptus* Kraatz. (Nomen praeoccupavit Mulsant.) V Junkově katalogu tato aberrace chybí.

Aberrace *nigripennis* Bed. a ab. *nigerrimus* Schneid. jsou uváděny až dosud jako samostatné aberrace. (Winkler, Catalog, p. 1118.) Poněvadž oba popisy, které v originále níže uvádím, se shodují nutno považovati ab. *nigerrimus* Scheid. za synonym k ab. *nigripennis* Bed., jelikož popis Bedelův je staršího data.

Bedelův popis zní:

»Elytres entièrement d'un noir-brillant, sans traces de taches. Comme l'insect est très frais, la pubescence villeuse du prothorax et du pygidium et les poils clairsemés des elytres contrastent singulièrement, par leur teinte orangé, avec le melanisme complet des élytres.« ab. *nigripennis* Bed.

Bedel: Bull. Soc. Ent. France 1894, p. 240.

Schneiderův popis zní:

»Ganz schwarze Trichius sind aus Corsica noch nicht bekannt geworden, doch wird man deren Auffindung wohl mit Sicherheit entgegen sehen, umsomehr da Gené l. c. fasc. 2, p. 26, aus Sardinien einen Trichius var. y mit ganz schwarzen Flügeldecken (elytris penitus nigris) erwähnt.« ab. *nigerrimus* Schneid.

Schneid. Isis 1902, p. 57.

Diese Art ist vor allem im ganzen Mittelmeergebiet vertreten, von wo sie sich nach Mitteleuropa verbreitet. Sie zeichnet sich durch bedeutende Variabilität aus. In den Beschreibungen der verschiedenen Varianten herrschte bisher ein grosses Chaos, das schon frühzeitig entstand, wie man in der Literatur weit zurückverfolgen kann, u. zw. infolge unrichtiger Auffassung der von Germar beschriebenen ursprünglichen Form. Wie es schon des öfteren geschah, beschrieb eingetlich Germar anstatt einer gangbaren typischen Form eine sehr seltene Aberration, so dass in den Sammlungen häufige und mannigfaltige Aberrationen vorkommen, jedoch kein typisches Stück.

Dies entging offenbar Reitter, der als Grundform etwas anderes angibt als es der ursprüngliche *Tr. zonatus* von Germar ist.

Reitters kurze Diagnose lautet:

»Ein Humeralmakel, eine verkürzte Mittelbinde und eine fast vollständige Apicalbinde schwarz.« Reitter, Best. Tab., p. 38, 1898.

Die Originalbeschreibung des *Tr. zonatus* Germ. lautet wie folgt:

»Niger, flavo hirtus, elytris atris, holosericeus, macula magna lunata baseos falcique interrupta abbreviata ante apicem luteis.«

Germar, Fauna insectorum Europae, Fasc. 14, p. 3.

Hieraus ist ersichtlich, dass Reitter als Grundform eigentlich die sehr verbreitete ab. *gallicus* Heer angab, wobei er einen zweiten Fehler beging, indem er den Namen *Tr. Gallicus* benützte und zwar fälschlich für *Tr. sexualis*, Bedel.

Die richtige Synonymität dieser Formen wäre daher folgende:

***Trichius zonotus* Germ.**

ab. *gallicus* Heer. (nec Reitt.),

rosaceus Voet.,

rosaceus Reit. (nec *corsicus* Kraatz),

ab. *fasciolatus* Gené,

corsicus Kraatz,

ab. *conjugatus* n. n.,

zonatus Reit. (nec Germ.) etc.

***Trichius sexualis* Bedel.**

gallicus Reit. (nec Germ.).

Die Beschreibung Germars ist mit einem guten Bilde versehen, welches in dieser Abhandlung genau reproduziert ist und keinen Zweifel darüber lässt, dass die Art Germars von Reitters Auffassung sehr abweichend ist.

Reitter beschrieb auch eine Aberration unter dem Namen *zonatus* Germ. Diese Form hat jedoch mit der Form Germars nichts gemeinschaftlich und es ist nötig, sie neuerdings zu benennen. Ich gebe ihr den Namen *conjugatus* n. n.

Es ergab sich daher ein in der Systematik ziemlich seltener Fall, wo der Autor eine bestimmte Art nach einer aberrativen Form benannt hat und die eigentlich bionomisch richtige Grundform als Aberration beschrieben wurde.

Heer selbst beschreibt seine Form *gallicus* Heer als eine Aberration von *Tr. zonatus* Germ. Die Beschreibung lautet:

»Niger, flavescens villosus, pronoto angulis posticis rectis, elytris flavis, macula trigona humerali fasciaque media interrupta, apiceque nigris. Fascia basali elytrorum semper interrupta, elytris ad scutellum inde flavis, macula humerali trigona praesertim ab antecedente, elytris minus quadratis lateribus paulo rotundatis minus planis, pronoto longius et densius villosus, elytrorum fascia media interrupta vix dentata a *Tr. zonatus* Germ. dign. — Fascia media elytrorum semper interrupta semilunaris vel rectiuscula.«

Heer: Fauna Col. Helvetiae, 1841, p. 547.

In der Abhandlung Reitters ist die ab. *corsicus* Kr. als Synonym zu Reitters *Tr. rosaceus* Voef. genannt. Auch diese Auffassung ist unrichtig, denn die ab. *corsicus* Kraatz entspricht der ab. *fasciolatus* Gené (Mém. Acad. Torino, 1836, p. 192, T. 1, F. 16). Da mir die Beschreibung Genés unzugänglich ist, benütze ich die Beschreibung von Kraatz. Diese lautet:

»Die corsikanischen Formen zeichnen sich von den sicilischen und sardinischen durch breitere schwarze Binde aus.«

Kraatz: Deutsch. Ent. Zeit., 1891, p. 195.

Diese Beschreibung ergänzt Schneider noch durch die Bemerkung, dass bei ab. *corsicus* Kr. auch die Naht bis zum Schildchen breiter geschwärzt ist. (Isis, 1902, p. 57.)

Bei der ab. *interruptus* Kraatz ist es nötig, den Namen abzuändern, denn dieser ist bereits für eine Aberration von *Tr. fasciatus* Lin. vergeben. Ich nenne diese Form ab. *interruptoides* n. n. Daher *Tr. zonatu* ab. *interruptoides* n. n. ist gleich ab. *interruptus* Kraatz (Nomen praecupavit Mulsant.)

In Jung's Katalog fehlt diese Aberration.

Die ab. *nigripennis* Bedel und die ab. *nigerrimus* Schneid. sind bisher als selbständige Aberrationen angegeben. (Winkler, Katalog, p. 1118.)

Da beide Beschreibungen, die ich im Original tieferstehend anführe, gleichlautend sind, ist es nötig, die ab. *nigerrimus* Schneid. als ein Synonym zur ab. *nigripennis* Bed. zu betrachten, nachdem die Beschreibung von Bedel älteren Datums ist.

Die Beschreibung von Bedel lautet:

»Elytres entièrement noir d'un noir-brillant, sans traces de taches. Comme l'insect est très frais, la pubescence villeuse du prothorax et du pygidium et les poils clairsemés des elytres contrastent singulièrement par leur teinte orange, avec la melanisme complet des elytres.« ab. *nigripennis*.

Bedel: Bull. Soc. Ent. France, 1894, p. 240.

Die Beschreibung von Schneider lautet:

»Ganz schwarze Trichius sind aus Corsica noch nicht bekannt geworden, doch wird man deren Auffindung wohl mit Sicherheit entgegensehen, umsomehr, da Gené, l. c. fasc. 2, p. 26, aus Sardinien einen Trichius var y mit ganz schwarzen Flügeldecken (Elytris penitus nigris) erwähnt.«

Schneider, Isis 1902, p. 57. ab. *nigerrimus*.

- 1 (34) Base krovek pouze částečně černá, partie subscutellární více méně světlé.

Die Basis der Flügeldecken nur teilweise schwarz, die subscutellare Partie mehr oder weniger licht.

- 2 (17) Světlá přední příčná páska, ležící za humerální skvrnou, je (až na úzký šev) nepřerušená, široká, více méně rovná, nerozdělená.

Die helle vordere Querbinde (hinter der Humeralmakel liegend) ist, bis auf die enge Naht, nicht unterbrochen, breit, mehr oder weniger gerade, nicht geteilt.

- 3 (12) Střední tmavá páska na švu široce světle přerušená.

Die dunkle Mittelbinde an der Naht breit und licht unterbrochen.

- 4 (7) Apikální tmavé zbarvení není spojeno s tmavou střední páskou.
Die apikale dunkle Färbung ist nicht verbunden mit der dunklen Mittelbinde.

- 5 (6) Střední páska normálně široká, není širší nežli apikální tmavé zbarvení. Světlé zbarvení při švu více méně dozadu protaženo.

Die schwarze Mittelbinde normal breit. Sie ist nicht breiter als die dunkle Apikalfärbung. Die helle Färbung bei der Naht mehr oder weniger nach hinten verlängert. Fig. 39., 40. ab. **gallicus** Heer. Někdy u této aberrace chybí příčná bílá skvrna na předposledním bílém článku u ♂.

Manchmal fehlt bei dieser Aberration bei den Männchen die weisse Quermakel auf dem vorletzten Bauchsegment.

ab. **nudiventris** Kratz.

- 6 (5) Střední páska abnormálně široká, následkem toho převážná část krovek tmavě zbarvená a šev i okraj štítku více méně tmavý.

Die mittlere Binde ist abnormal breit, infolgedessen ist der grösste Teil der Flügeldecken dunkel gefärbt und die Naht sowie der Rand des Schildchens sind mehr oder weniger dunkel.

Fig. 41. ab. **fasciolatus** Gené.

- 7 (4) Apikální tmavé zbarvení je více méně spojeno se střední tmavou příčnou páskou. Praeapikální světlá páska je jedenkrát nebo dvakrát přerušena.

Die dunkle Apikalfärbung ist mehr oder weniger verbunden mit der mittleren dunklen Querbinde. Die helle Präapikalbinde ist ein- oder zweimal unterbrochen.

- 8 (11) Praeapikální světlá páska je přerušena jedenkrát.
Die helle Präapikalbinde ist einmal unterbrochen.

- 9 (10) Praeapikální světlá páska je přerušena uprostřed.
Die helle Präapikalbinde ist in der Mitte unterbrochen.

Fig. 42. ab. **Táborskýi** n. m.

- 10 (9) Praeapikální světlá páska je přerušena při švu.
Die helle Präapikalbinde ist an der Naht unterbrochen.

Fig. 43. ab. **Štěpáneki** n. m.

- 11 (8) Praeapikální světlá páska je přerušena dvakrát, jednou při švu, jednou uprostřed.

Die helle Präapikalbinde ist zweimal unterbrochen; einmal an der Naht und ein zweitesmal in der Mitte.

Fig. 14. ab. **suturalis** Kraatz.

- 12 (3) Střední tmavá páska je na švu plně spojena.
Die dunkle Mittelbinde ist an der Naht verbunden.

- 13 (14) Praeapikální světlá páska je celistvá, pouze tmavým švem rozdělena. Tmavá střední páska je široká a rovná, s apikální tmavou partií krovek pouze úzkým černým švem spojená.

Die helle Präapikalbinde ist ganz, nur durch die dunkle Naht geteilt. Die dunkle Mittelbinde ist breit, gerade und mit der dunklen

Apikalpartie der Flügeldecken nur durch eine enge schwarze Naht verbunden. Fig. 45. ab. **conjugatus** n. m.

- 14 (13) Zadní (praeapikální) světlá páska je rozdělena na každé straně ve dvě neb tři světlé skvrnky na tmavém poli.

Die hintere helle Präapikalbinde ist auf beiden Seiten in zwei oder drei helle Makeln im dunklen Felde geteilt.

- 15 (16) Zadní (praeapikální) světlá páska je rozdělena uprostřed na dvě velké světlé skvrny, z nichž suturální je při švu více méně dozadu protažená.

Die hintere helle Präapikalbinde ist in der Mitte in zwei grosse helle Makeln geteilt, von denen die suturale bei der Naht mehr oder weniger nach hinten verlängert ist.

Fig. 46. ab. **Heyrovskýi** n. m.

- 16 (15) Zadní (praeapikální) světlá páska je rozdělena na tři malé skvrnky, z nichž suturální je často dozadu více méně protáhlá a laterální příčná.

Die präapikale helle Binde ist in drei kleine Makeln geteilt, von denen die suturale mehr oder weniger oft nach hinten verlängert und die laterale gerade ist.

Fig. 47., 48. ab. **Šusterai** n. m.

- 17 (2) Světlá přední příčná páska (ležící za humerální černou skvrnou) je přerušena, nebo mizí tak dalece, že z ní zbývá pouze větší nebo menší posthumerální izolovaná světlá skvrna.

Die helle Querbinde (hinter der humeralen schwarzen Makel liegend) ist unterbrochen oder sie schwindet so weit, dass von ihr nur eine grössere oder kleinere posthumerales isolierte helle Makel verbleibt.

- 18 (19) Štítek velmi široce tmavě ovrouben, světlá přední posthumerální páska je na švu velmi široce rozdělena a kolem tmavé skvrny humerální tvoří měsícovitou skvrnu. Zadní světlá páska praeapikální je úzká a rozdělená na každé straně uprostřed ve dvě příčné skvrnky. Das Schildchen sehr breit und dunkel gesäumt. Die helle posthumerales Binde ist an der Naht sehr breit geteilt und bildet um die dunkle humerale Makel eine winkelige helle Makel. Die hintere helle Präapikalbinde ist schmal und auf jeder Seite in der Mitte in zwei quere Makeln geteilt. Fig. 38. fa **typica zonatus** Germ.

- 19 (18) Štítek pouze velmi úzce tmavě vrouben. Přední světlá příčná páska je na švu pouze velmi úzce oddělená, ramena bez půlměsícovitě vnitřní skvrny.

Das Schildchen nur sehr schmal dunkel gesäumt. Die vordere helle Binde ist auf der Naht nur sehr eng geteilt. Die Achseln ohne winkelige innere Makel.

- 20 (23) Zadní (praeapikální) světlá páska pouze na švu přerušena, jinak úplná.

Die hintere helle Präapikalbinde nur an der Naht unterbrochen, sonst vollständig.

- 21 (22) Střední tmavá páska na švu široce přerušená, šev téměř po celé délce široce světle lemován. Přední příčná světlá páska uprostřed přerušena, takže humerální tmavá skvrna je spojena středem světlé přední příčné pásky se středním příčným tmavým pruhem.

Die dunkle Mittelbinde an der Naht breit unterbrochen, die Naht fast der ganzen Länge nach breit und hell gesäumt. Die vordere helle Querbinde in der Mitte unterbrochen, so dass die dunkle Humeralmakel in der Mitte der hellen Präapikalbinde mit der schwarzen Mittelbinde verbunden ist. Fig. 49. ab. **conjunctus** Kraatz.

- 22 (21) Střední tmavá páska úplná, na švu nepřerušená, humerální černá skvrna více méně široce spojená se střední tmavou páskou, přední světlá páska tudíž uprostřed přerušená a rozdělená v část suturální, objímající vpředu štítek a ve větší nebo menší skvrnu laterální.

Die dunkle Mittelbinde ist vollständig; sie ist an der Naht nicht unterbrochen, die schwarze Humeralmakel ist mehr oder weniger breit mit der mittleren dunklen verbunden. Die vordere helle Binde ist daher in der Mitte unterbrochen und geteilt in einen suturalen Teil, vorne das Schildchen umschlingend, und in eine grössere oder kleinere Lateralemakel. Fig. 50., 51. ab. **adornatus** n. m.

- 23 (20) Zadní (praeapikální) světlá páska přerušená tmavým úzkým švem a kromě toho ještě jednou, nebo přerušená pouze na švu, ale tehdy velmi široce, takže z ní zbývá pouze laterální část.

Die hintere präapikale helle Binde ist durch eine dunkle schmale Naht und ausserdem noch ein zweitesmal unterbrochen oder sie ist nur an der Naht geteilt, aber dann sehr breit, so dass nur der laterale Teil übrig bleibt.

- 24 (25) Zadní (praeapikální) světlá páska velmi široce při švu přerušená, takže z ní zbývá pouze laterální skvrna. Střední tmavá páska při švu velmi široce spojená se zadní tmavou partií krovek. Světlé zbarvení přední části krovek podél švu není protaženo do zadní půle krovek. Die hintere präapikale helle Binde ist an der Naht sehr breit unterbrochen, so dass von ihr nur die laterale Makel verbleibt. Die mittlere dunkle Binde ist an der Naht mit dem hinteren dunklen Teile der Flügeldecken sehr breit verbunden. Die lichte Färbung des vorderen Teiles der Flügeldecken ist nicht längs der Naht in die hintere Hälfte der Flügeldecken verlängert.

Fig. 52. ab. **gratiosulus** n. m.

- 25 (24) Zadní (praeapikální) světlá páska při švu jen úzce oddělena, nebo po případě rozdělena ve dvě až tři menší skvrny.

Die hintere präapikale helle Binde ist bei der Naht nur eng abgetrennt oder eventuell in zwei oder drei kleinere Makeln geteilt.

- 26 (29) Šev téměř až ku konci krovek světle lemován.

Die Naht ist bis fast an das Ende der Flügeldecken hell gesäumt.

- 27 (28) Světlá praeapikální páska přerušena pouze v suturální části.

Die helle Präapikalbinde nur im suturalen Teil unterbrochen.

Fig. 53. ab. **connexus** Kraatz.

- 28 (27) Zadní světlá (praeapikální) páska přerušena uprostřed.
Die hintere helle Präapikalbinde in der Mitte unterbrochen.
Fig. 54. ab. **reductulus** n. m.
- 29 (26) Šev pouze v přední polovině krovek světle lemován.
Die Naht in der vorderen Hälfte der Flügeldecken hell gesäumt.
- 30 (33) Zadní (praeapikální) světlá páska rozpadá se v suturální a v laterální skvrnu, tedy celkem ve dvě skvrny na každé straně.
Die hintere präapikale helle Binde zerfällt in eine suturale und eine laterale Makel, also jederseits in zwei Makeln.
- 31 (32) Laterální i suturální světlá praeapikální skvrna velká, skvrna suturální silně dozadu protažená.
Die laterale und suturale helle präapikale Makel sind gross, die suturale Makel stark nach rückwärts verlängert.
Fig. 55., 56. ab. **interruptoides** n. m.
- 32 (31) Laterální i suturální světlá praeapikální skvrna drobná, zaokrouhlená.
Die laterale und suturale helle präapikale Makel fein abgerundet.
Fig. 57. ab. **bistrisignatus** n. m.
- 33 (30) Praeapikální světlá páska na každé straně rozdělena ve tři izolované skvrnky.
Die helle Präapikalbinde jederseits in drei isolierte Makeln geteilt.
Fig. 58. ab. **Mařani** n. m.
- 34 (1) Base krovek celá černá. Většina povrchu krovek černá, neb tyto úplně černé.
Die Basis der Flügeldecken ganz schwarz. Oberfläche der Flügeldecken grösstenteils oder ganz schwarz.
- 35 (38) Na krovkách šev úzce světle lemován, krovky za rameny se světlou posthumerální (laterální) skvrnkou.
Die Naht an den Flügeldecken schmal hell gesäumt; die Flügeldecken hinter den Achseln mit heller posthumeraler Lateralmakel.
- 36 (37) Krovky kromě zmíněných ornamentů bez jakýchkoliv dalších skvrnek, tedy skoro úplně černé.
Die Flügeldecken ohne irgendwelche weiteren Makeln ausser den erwähnten Ornamenten, daher nahezu ganz schwarz.
Fig. 59. ab. **Vodozi** Schneid.
- 37 (36) Krovky na každé straně se třemi praeapikálními světlými skvrnkami.
Flügeldecken jederseits mit drei präapikalen hellen Makeln.
Fig. 60. ab. **Obenbergerianus** n. m.
- 38 (35) Krovky celé černé bez jakýchkoliv ornamentů.
Flügeldecken ganz schwarz ohne irgendwelche Ornamente.
Fig. 61. ab. **nigripennis** Bed.

V tomto klíči schází *ab. fortunatarum* Blanch., jejíž popis nemohl jsem si opatřit. (Liste Cét. Mus. Paris 1842, p. 21; Cat. Coll. Ent. Col. 185, p. 47.)

Dále popisuje Pic tři další aberrace, jejich popisy jsou však příliš nejasné a neurčité, než aby jich mohlo býti prakticky použito. Originální popisy uvádím:

In dieser Bestimmungstabelle fehlt ab. fortunatarum Blanch., deren Beschreibung ich mir nicht besorgen konnte.

Weiters beschreibt Pic drei weitere Aberrationen, deren Beschreibungen jedoch ziemlich unklar und unbestimmt sind, so dass man sie praktisch nicht benützen kann. Die Originalbeschreibungen führe ich an:

»Elytris nigris, antice reducte et sinuato luteo fasciatis, postice multi luteo notatis.

Mont Edough (Pic) — Voisin de la var. interruptus (ex Reitter).«

ab. *edoughensis* Pic.

»Elytris nigris, multi et breve luteo notatis. Algérie. Azazga (Pic) Nuance plus accentuée que la v. interruptus Kr.« ab. *multinotatus* Pic.

»Elytris nigris, ad suturam longitudinaliter luteo sinuato-lineatis et reducte fasciatis, externe luteo maculatis.

Corse. coll. Pic. (Voisine de la var. suturalis).«

ab. *externenotatus* Pic.

L'Echange, Revue Linnéenne, 1923, p. 6 (No 412).

TRICHIUS SEXUALIS BED.

- 1 (15) Base krovek není celá černá. Černé zbarvení omezeno pouze na humerální skvrnu.

Die Basis der Flügeldecken ist nicht vollständig schwarz. Die schwarze Färbung ist nur auf die Humeralmakel beschränkt.

- 2 (5) Černě zbarvený šev podélně nepřerušně světle lemován od štítku až téměř ke špičce krovek. Střední černá páska na švu tedy nespojena.

Die schwarz gefärbte Naht ist ununterbrochen vom Schildchen bis fast zur Spitze der Flügeldecken licht gesäumt. Die schwarze Mittelbinde ist daher an der Naht nicht verbunden.

- 3 (4) Střední černá páska není spojena s tmavou partií apikální. Světlá praeapikální páska tudíž nepřerušena.

Die mittlere schwarze Binde ist mit der dunklen Apikalpartie nicht verbunden. Die helle präapikale Binde ist daher nicht unterbrochen.

Fig. 62. **forma typická.**

- 4 (3) Střední černá páska uprostřed spojena s tmavou partií apikální. Světlá páska praeapikální tudíž rozdělena.

Die schwarze Mittelbinde ist in der Mitte mit der dunklen Apikalpartie verbunden. Die helle präapikale Binde daher geteilt.

Fig. 63. ab. **Kodymí n. m.**

- 5 (2) Světlé zbarvení podél švu jest přerušeno černou střední páskou, která se na švu spojuje, případně střední černá páska splývá s černým apikálním zbarvením, takže celá zadní polovina krovek je černá.

Die helle Färbung ist längst der Naht durch das schwarze mittlere Band unterbrochen, welches sich an der Naht verbindet.

Manchmal verschmilzt die mittlere schwarze Binde mit der schwarzen Apikalfärbung, so dass die ganze hintere Hälfte der Flügeldecken schwarz ist.

- 6 (9) Zadní praeapikální světlá páska jest normální. Není, vyjma na švu, přerušena.

Die hintere präapikale lichte Binde ist normal und, ausgenommen an der Naht, nicht unterbrochen.

- 7 (8) Praeapikální světlá páska přerušena pouze úzkým zčernalým švem.

Die helle Präapikalbinde ist nur durch eine geschwärzte schmale Naht unterbrochen.

Fig. 64. ab. **intermedius** Muls.

- 8 (7) Zadní praepikální světlá páska na švu široce přerušená, střední černá páska směrem dolů zahnutá a na švu široce spojena s černým útvarem apikálním.

Die hintere präapikale helle Binde ist an der Naht breit unterbrochen, die mittlere schwarze Binde nach unten gebogen und an der Naht breit mit der schwarzer Apikalbinde verbunden.

Fig. 65. ab. **bivittatus** Muls.

- 9 (6) Zadní praeapikální světlá páska více méně mizí a zůstávají z ní pouze větší nebo menší světlé skvrny. Případně mizí úplně.

Die hintere präapikale helle Binde schwindet mehr oder weniger und es verbleiben nur kleinere oder grössere Makeln. Eventuell verschwindet sie gänzlich.

- 10 (14) Střední černá páska splývá s tmavým apikálním zbarvením, takže zadní polovina krovek je černá. Jako zbytek po světlé praeapikální pásce zůstává jedna nebo více světlých skvrn.

Die mittlere schwarze Binde fliesst mit der dunklen Apikalfärbung zusammen, so dass die hintere Hälfte der Flügeldecken schwarz ist. Als Rest der hellen präapikalen Binde verbleiben eine oder mehrere helle Makeln.

- 11 (12, 13) Pouze jedna světlá podélná skvrnka v apikální části každé krovky.

Nur eine helle Makel in der Apikalpartie jeder Flügeldecke.

Fig. 66. ab. **bipartitus** Heyd.

- 12 (11, 13) Dvě světlé skvrny v apikální části každé krovky. Jedna menší, kruhovitá, při vnějším okraji krovky; druhá větší, svislá, při švu.

Zwei helle Makeln im apikalen Teile jeder Flügeldecke. Die eine klein, kreisförmig, bei dem äusseren Rande der Flügeldecke liegend; die andere grösser, vertikal, bei der Naht.

Fig. 67. ab. **bipunctatus** Kr.

- 13 (11, 12) Tři světlé skvrny v apikální části každé krovky, z nichž největší je největší.

Drei helle Makeln im apikalen Teil jeder Flügeldecke, von denen die äussere die grösste ist.

Fig. 68. ab. **Schwarzi** n. m.

- 14 (10) Černá střední páska splývá úplně s tmavým apikálním zbarvením. Celá zadní polovina krovek černá, bez jakýchkoliv světlých útvarů.

Die schwarze mittlere Binde verbindet sich vollkommen mit der dunklen apikalen Färbung. Die ganze hintere Hälfte der Flügeldecken ist schwarz, ohne irgendwelche hellen Zeichnungen.

Fig. 69. ab. *bivittulatus* Kr.

- 15 (1) Base krovek celá černá, basální černá páska sahá tedy až ke štítu. Střední černá páska nedosahuje švu. Posthumerální světlá páska je tudíž podél švu spojena se světlou páskou praeapikální. Die Basis der Flügeldecken ist ganz schwarz, die schwarze Basalbinde reicht daher bis zum Schildchen. Die mittlere schwarze Binde reicht nicht bis zur Naht. Die posthumerales helle Binde ist daher längs der Naht mit der hellen Präapikalbinde verbunden.

Fig. 70. ab. *apicalis* Muls.

Sem patří ještě ab. *dentatus* Muls. Tato forma zůstala mi neznámou. («Tache du calus postérieur bidentée a son bord antérieur.» Mulsant, Histoire naturelle des coleoptères de France, Lamellicornes, p. 540, 1842.)

Mulsant-em rovněž popsaná forma ab. *dorsalis* Muls., liší se kresbou štítovou. («Prothorax sans taches sur le côtés,» l. c., p. 540.) Svůj názor na tyto bílé kresby štítové jsem vysvětlil již v úvodu této práce.

Hieher gehört noch ab. *dentatus* Muls. Diese Form blieb mir unbekannt. («Tache du calus postérieur bidentée a son bord antérieur.») Mulsant, Hist. nat. des col. de France, Lamell.: p. 540, 1842.)

Die von Mulsant gleichfalls beschriebene ab. *dorsalis* Muls., unterscheidet sich in der Zeichnung des Halsschildes. («Prothorax sans taches sur le côtés,» l. c., p. 540.) Meine Ansicht über diese weisse Zeichnung des Halsschildes habe ich bereits in der Einleitung zu dieser Arbeit erklärt.

Trichius abdominalis Mén.

Basální černá páska jest omezena pouze na černou humerální skvrnu, střední černá páska nedosahuje švu. Apikální černý útvar normální. Světlé pásky posthumerální a praeapikální jsou nepřerušeny a spolu podél švu široce spojeny.

Die schwarze Basalbinde ist nur auf die schwarze Humeralmakel beschränkt, die mittlere schwarze Binde reicht nicht bis zur Naht; die schwarze Apikalformation normal. Die lichten posthumeralen und präapikalen Binde sind nicht unterbrochen, sie sind längs der Naht breit verbunden.

Fig. 71. forma *typica*.

Basální černá páska jest omezena na černou skvrnu humerální. Střední černá páska dosahuje švu a úplně splývá s černým zbarvením apikálním; takže zadní polovina krovek jest celá černá.

Die schwarze Basalbinde ist auf die schwarze Humeralmakel beschränkt. Die mittlere schwarze Binde reicht bis zur Naht und verschmilzt vollständig mit der schwarzen Apikalfärbung, so dass die hintere Hälfte der Flügeldecken ganz schwarz ist.

Fig. 72. ab. *Kohlmeyeri* Bodem.

Trichius orientalis Rtt.

Basální černá páska jest omezena na černou skvrnu humerální. Střední černá páska nedosahuje švu, černý apikální útvar normální. Černé pásy posthumerální a praeapikální nejsou přerušovány a jsou spolu podél švu široce spojeny.

Die schwarze Basalbinde ist beschränkt auf die schwarze Humeralmakel. Die mittlere schwarze Binde reicht nicht bis zur Naht. Die schwarze Apikalfärbung normal. Die schwarzen posthumeralen und präapikalen Binden sind nicht unterbrochen und sind miteinander längst der Naht breit verbunden.

Fig. 73. forma typická.

Střední černá páska úplně splývá s černým zbarvením apikálním. Pouze při vnějším okraji každé krovky zůstává žlutá skvrna co zbytek praeapikální světlé pásy. Se skvrnou humerální je střední páska spojena jednak podél vnějšího okraje krovek, jednak uprostřed, takže zde vzniká izolovaná žlutá skvrna. Štítek a šev až do dvou třetin krovek žlutě lemován.

Die mittlere schwarze Binde fällt vollständig mit der schwarzen Apikalfärbung zusammen. Nur bei dem äusseren Rande jeder Flügeldecke verbleibt eine gelbe Makel als Rest der präapikalen hellen Makel. Mit der Humeralmakel ist die mittlere Binde verbunden, teils längs des äusseren Randes der Flügeldecken, teils in der Mitte, so dass hier eine isolierte gelbe Makel entsteht. Das Schildchen und die Naht sind beiläufig bis zu zwei Drittel der Flügeldecken gelb gesäumt.

Fig. 74. ab. **Roubali** n. m.

Zadní půle krovek černá, pouze dvě žluté skvrny na každé krovce co zbytek praeapikální světlé pásy. Žlutý měsícovitý útvar kol skvrny humerální je protažen při švu směrem dolů.

Die hintere Hälfte der Flügeldecken ist schwarz, nur zwei gelbe Makeln sind auf jeder Flügeldecke als Rest der hellen präapikalen Binde vorhanden. Die gelbe Lunarmakel um die Humeralmakel herum ist bei der Naht nach unten verlängert.

Fig. 75. ab. **Fabichi** n. m.

Pic popisuje ještě v L'Echange, Revue Linnéenne 1923, p. 6 (No. 412) tři aberrace, jichž popisy jsou však neúplné, takže nelze si z nich učiniti správné představy, jak tyto formy mají vypadati. Původní popisy níže uvádím:

Pic beschreibt noch in L'Echange, Revue Linnéenne, 1923, p. 6 (No. 412), drei Aberrationen, deren Beschreibung jedoch unvollständig ist, so dass man sich keine richtige Vorstellung machen kann, wie diese Formen aussehen.

Die Originalbeschreibungen führe ich an:

Trichius orientalis v. *notatipennis* Pic.

Elytris postice late nigris et in singulo fascia lutea reducta et interrupta: Taurus (coll. Pic) — Voisin de la var. *bipunctatus* Kr.

Trichius orientalis v. *akbesianus* Pic.

Elytris postice late nigris et in singulo luteo uni notatis (coll. Pic).

Trichius orientalis v. *brevefasciatus* Pic.

Elytris postice late nigris et in singulo reducte et breve luteo fasciatis Taurus Agbes (coll. Pic).

**POPISY NOVÝCH FOREM.
FORMARUM NOVARUM DIAGNOSES.**

Trichius fasciatus L.

ab. fenicus n. m.

Fascia anteriori clara valde lata, secundum suturam fere versus apicem producta. Fascia praeapicali clara prope suturam interrupta, solum in parte externa laterali transversi praesente. Fig. 6.

Hab.: Lojo, Fennia.

ab. Všeťčakai n. m.

Fascia anteriori clara transversa externe interrupta, interne, secundum suturam anguste longitudinaliter fere usque ad apicem producta. Fascia praeapicali in duo maculas isolatas divisa. Fig. 36.

Hab.: Sordavala, Fennia. Domino Dr. K. Všeťčka in honorem denominatus.

ab. lojoënsis n. m.

Fascia anteriori uti apud ab Všeťčakai, fascia clara praeapicali integra sed interne et externe abbreviata. Fig. 33.

Hab.: Lojo, Fennia.

ab. Lindbergi n. m.

Elytris fere nigris, macula anteriori utrinque in maculas duo divisa (maculis his externa et media) — in medio elytri longitudinalis in sutura macula longitudinali parva; fascia praeapicali in maculas duo: externam subtransversalem, internam suturalem sube longatam divisa.

Hab.: Lojo, Fennia, Domino Mag. Phil. Hakan Linberg, entomologo fennico in honorem denominatus. Fig. 35.

ab. Šťěrba n. m.

Elytris fere nigris. Fascia anteriori clara externe interrupta, fascia praeapicali in sutura late interrupta. Fig. 31, 32.

Hab.: Lojo, Fennia. Domino clarissimo Dr. Ing. F. Šťěrba, coleopterologo, Pragensi in honorem denominatus.

ab. Sekerai n. m.

Scutello late albo marginato, cum illa fascia lata anteriori late conjuncta, figura hac postice in parte suturali versus apicem secundum suturam longitudinaliter producta. Fascia praeapicali clara duplo interrupta, macula transversa laterali atque macula rotundula interna composita. Fig. 28.

Hab.: Kralovany, Slovakia. Amico caro domino Ing. C. J. Sekera, in honorem denominatus.

ab. Krogerusi n. m.

Fascia alba anteriori lata, secundum suturam longitudinaliter usque prope apicem producta. Fascia praeapicali alba interne interrupta. Fig. 12.

Hab.: Fennia. Hanc aberrationem in honorem domino clarissimo R. Krogerus, entomologo Fennico denominavi.

ab. suecica n. m.

Fascia albida antice lata, interne postice paullo producta, fascia praeapicali angustula atque solum in parte externa conservata. Fig. 25.

Hab.: Suecia.

ab. omissus n. m.

Fascia anteriori et fascia posteriori secundum suturam late conjunctis atque in hac parte suturali utrinque macula parvula obscura notatis. Fig. 19.

Hab.: Kralovany, Slovakia et Suecia.

Trichius zonatus Germ.**ab. Obenbergerianus n. m.**

Elytris fere totaliter nigris, fascia angusta subsuturali longitudinali albida, macula parva anteriore externa notatis. Fascia albida praeapicali in maculas parvas tres divisa. Fig. 60.

Hab.: Vizzavona, Corsica. Domino illustrissimo Doc. Dr. J. Obenberger, directori sectionis zoologicae Musaei Pragae in honorem denominatus.

ab. Mařani n. m.

Elytris fere totaliter nigris, scutelo late albo marginato, fascia lutea antica in maculam lateralem subtransversam reducta, fascia praeapicali albida in maculas utrinque tres parvas divisa. Fig. 58.

Hab.: Ain Draham, Tunis. Amico caro domino Dr. J. Mařan, carabidologo, Pragensi, ad honorem denominatus.

ab. bistrisignatus n. m.

Elytris fere nigris, scutello late albo marginato, margine hoc secundum suturam postice cum parte interna fasciae anterioris albiae conjuncto, fascia hac clara in medio interrupta, fascia praeapicali absente atque solum macula suturali parvula atque macula laterali simili notata. Fig. 57.

Hab.: Vizzavona, Corsica.

ab. Štěpáneki n. m.

Fascia anteriori albida antice late cum illo claro margine scutellari conjuncta, postice, versus apicem, secundum suturam longitudinaliter producta. Fascia clara praeapicali prope suturam interrupta. Fig. 43.

Hab.: Agay — Var, Gallia mer. Hanc pulchram aberracionem in honorem domino Dr. O. Štěpánek, zoologo, Pragensi, nomino.

ab. Tábořskýi n. m.

Fascia lata anteriori antice late cum illo margine scutellari claro conjuncta, secundum suturam usque fere versus apicem producta, atque ibi cum parte interna fasciae praeapicalis conjuncta. Fascia hac praeapicali in medio interrupta. Fig. 42.

Hab.: Agay — Var, Gallia mer. Amico carrissimo domino Dr. K. Tábořský, entomologo, Pragensi, in honorem denominatus.

ab. *reductulus* n. m.

Fasciis antica et praeapicali medio interruptis, scutello late albo marginato atque colore hoc albido secundum suturam usque fere ad apicem longitudinaliter producto, cum partibus internis fasciarum amborum lutearum conjuncto. Fig. 54.

Hab.: Agay — Var, Gallia mer.

ab. *gratiosulus* n. m.

Fascia antica clara medio interrupta, parte interna fasciae anterioris cum illo lato margine claro scutellari conjuncta. Fascia praeapicali clara solum in forma maculae transversae externe positae praesente. Fig. 52.

Hab.: Cavalaire, Gallia mer.

ab. *adornatus* n. m.

Fascia praeapicali lata clara normali, fascia lutea anteriori medio late interrupta, parte interna fasciae huius cum lato margine scutellari conjuncta parte externa fasciae anterioris nonnunquam minuta maculiformi. Fig. 50, 51.

Hab.: Aïn Draham, Tunis.

ab. *Šustera* n. m.

Fascia clara anteriori lata integra, interrupta, antice cum illo margine lato scutellari conjuncta, fascia praeapicali utrinque in tres maculas isolatas divisa quorum macula externa saepe subtransversa, macula interna saepe subelongata. F. 47, 48.

Hab.: Aïn Draham, Tunis; Cavalaire, Gallia mer. Domino O. Šustera, excellenti hymenopterologo Pragensi, ad honorem denominatus.

ab. *Heyrovskýi* n. m.

Fascia anteriori lutea valde lata, interrupta, late cum illo lato margine scutellari conjuncta. Fascia praeapicali lutea medio interrupta, in parte suturali versus apicem plus vel minus producta. Fig. 46.

Hab.: Aïn Draham, Tunis. Domino claro Dr. L. Heyrovský, carambycologo excellenti bohémico, in honorem denominatus.

Trichius orientalis* Rtt.*ab. *Roubali* n. m.**

Elytris fere nigris, scutello albo marginato, margine hoc versus tertiam partem elytrorum apicalem producto, atque cum parte interna fasciae anterioris conjuncto. Fascia anteriore in medio interrupta, fascia alba praeapicali solum in forma maculae externe praeapicali praesente. Fig. 74.

Hab. Hassan Beley, Asia minor. Domino J. Roubal, coleopterologo illustrissimo čechoslovenico, in honorem denominatus.

ab. *Fabichi* n. m.

Fascia anteriore alba cum margine lato scutellari in parte suturali late conjuncta. Fascia alba praeapicali utrimque in duo maculas parvas separatas divisa. Fig. 75.

Hab.: Mortana, Taurus. Domino A. Fabich, coleopterologo pragensi, in honorem denominatus.

Trichius sexualis Bed.ab. **Kodymi** n. m.

Scutello late albo marginato, margine hoc late cum illa fascia anteriori conjuncta, ornamento hoc alba usque ad fere apicem producto Fascia praeapicali albida in medio interrupta. Fig. 63.

Hab.: Zeitinburun, Bulgaria or. Domino illustrissimo Prof. Dr. O. Kodym, geologo et entomologo pragensi, in honorem denominatus.

ab. **Schwarzi** n. m.

Scutello late albo marginato colore hoc late cum illa fascia anteriori clara conjuncto. Ornamento hoc in parte suturali leviter versus apicem producta. Fascia praeapicali utrimque in tres maculas isolatas divisa. Fig. 68.

Hab.: Kimpuluinyag, Rumenia. Amico carrissimo Dr. R. Schwarz, lepidopterologo pragensi, ad honorem denominatus.

*

**PŘEHLED DRUHŮ A ABERRACÍ.
SPECIES ET ABERRATIONUM REVISIO.**

Trichius fasciatus L.

Syst. Nat. ed. 10. I. 1758, p. 352 (Scarabaeus).
et (Gmelin) I, 4, 1790, p. 1583 (Trichius).

abdominalis Muls. Coll. France. Lamell. 1842, p. 540, ed. 2. 1871, p. 713, 716.

sibiricus Rtt. Wien. Ent. Zeitschr., IX., 1890, p. 143.

pseudosibiricus Schulze, Berl. Ent. Zeitschr., 1910, p. 8.

bipunctatus Kraatz, Deutsche Ent. Zeitschr., 1891, p. 198.

bimaculatus Gebl. Ledebours. Reise, II., 1830, p. 111.

lineatocollis Kraatz, Deutsche Ent. Zeit., 1891, p. 198.

ruber Čep. Čas. Čes. Spol. Ent., 1927.

ab. *Obenbergeri* Ješ. Čas. Čes. Spol. Ent. 1935, Nr. 4.

ab. *Jurečeki* Ješ. Čas. Čes. Spol. Ent. 1935, Nr. 4.

ab. *obliquus* Muls. Coll. France, Lamell., 1842, p. 537.

ab. *pulchellus* Rossi. Verh. Nat. Ver. preuss. Rheinl., XXXIX., 1882, p. 209.

ab. *dubius* Muls. l. c., p. 536.

ab. *commutatus* Rossi, Verh. Nat. Ver. preuss. Rheinl., XXXIX., 1882, p. 209.

ab. *fennicus* n. m.

ab. *succinctus* Fab. Mant. Ins., I., 1787, p. 25.

ab. *Linnei* Rossi l. c., p. 209.

ab. *scutellaris* Kraatz, Deutsche Ent. Zeitschr., 1891, p. 197.

ab. *Rangnovi* Schulze, Berl. Ent. Zeitschr., LV., 1910, p. 197.

ab. *prolongatus* Muls., l. c., p. 537.

ab. *Krogerusi* n. m.

ab. *Sahlbergi* Schulze, l. c., p. 5.

ab. *interruptus* Muls., l. c., Lamell., 1842, p. 537.

vulgaris Rossi, l. c., p. 209.

- ab. abruptus Rossi, l. c., p. 209.
- ab. abbreviatus Muls., l. c., p. 537.
 Erichsoni Rossi, l. c., p. 209.
- ab. Fabricii Rossi, l. c., p. 209.
- ab. omissus n. m.
- ab. Andersoni Bogd. Revue Russe d'Entom., XIII., 1913, p. 472.
- ab. Obenbergeri Ješ. Čas. Čes. spol. Ent. 1935, Nr. 4.
- ab. hieroglyphicus Ješ., Čas. Čes. Spol. Ent., 1935, Nr. 4.
- ab. Reitteri Kraatz, l. c., p. 198.
- ab. Kueni Friese, Ent. Nachr., XII., 1896, p. 222.
- ab. suecicus n. m.
- ab. Noui Pellet., Soc. Pyrén. or. XVIII., 1871, p. 472.
- ab. divisus Muls., l. c., p. 537.
 confluens Rossi, l. c., p. 210.
- ab. Sekerai n. m.
- ab. Merkli Roub., Arch. f. Naturgesch., 83, 1917, A. 7 (1919), p. 39.
- ab. Beckersi Geilenk., Deutsch. Ent. Zeitschr. 1892, p. 207.
- ab. quadrimaculatus Kraatz, l. c., p. 198.
- ab. Štěrbaí n. m.
- ab. lojoënsis n. m.
- ab. borealis Schulze, l. c., p. 3, 7.
- ab. Lindbergi n. m.
- ab. Všetečkai n. m.
- ab. albohirtus Reitt., Wien. Ent. Zeitschr., XI., 1892, p. 152; XIII., 1894,
 p. 5.
- ab. *bisbinotatus* Pic., l'Echange, Revue Linnéenne, 1923, p. 6.
- ab. *scopolii* Liburnia, p. 107, Depoli Fiume, 2, 1924.

Trichius zonatus Germ.

Fauna Ins. Eur. XIV., 1794, Nr. 3.

- ab. gallicus Heer (nec. Reitt), Faune Col. Helv., 1841, p. 547.
 rosaceus Voet., Cat. Syst. Coll. I., 1769, p. 11, t. 5, f. 43.
 rosaceus Reitt. (nec. corsicus Kraatz), Best. Tab. II., 1898, p. 87.
- ab. nudiventris Kraatz, Deutsch. Ent. Zeitschr., 1891, p. 195.
- ab. fasciolatus Gené, Mém. Accad. Torino, 1836, p. 192, t. 1, f. 22, *ibid.*,
 1839, p. 66, t. 1, f. 16.
 corsicus Kraatz, Deutsche Ent. Zeitschr., 1891, p. 195.
- ab. Táboorskýi n. m.
- ab. Štěpáneki n. m.
- ab. *suturalis* Kraatz, l. c., p. 195.
- ab. conjugatus n. n.
 zonatus Rtt. (nec. Grm.), Best. Tab. II., 1898, p. 88.
- ab. Heyrovskýi n. m.
- ab. Šusterai n. m.
- ab. conjunctus Kraatz, l. c., p. 195.
- ab. adornatus n. m.
- ab. gratiosulus n. m.
- ab. conexus Kraatz, l. c., p. 195.
- ab. reductulus n. m.
- ab. interruptoides n. n.

interruptus Kraatz, l. c., p. 195.

ab. *bistrisignatus* n. m.

ab. *Mařani* n. m.

ab. *Vodosi* Schneid., Isis., 1902, p. 48.

ab. *Obenbergerianus* n. m.

ab. *nigripennis* Bed., Bull. Soc. Ent. France, 1894, p. 240.

nigerrimus Schneid., l. c., p. 48.

ab. *fortunatarum* Blanch., List. Cét. Paris, 1842, p. 21.

ab. *edoughensis* Pic., l'Echange, Revue Linnéenne, 1923, p. 6.

ab. *multinotatus* Pic., l. c., p. 6.

ab. *externenotatus* Pic., l. c., p. 6.

Trichius sexualis Bed.

Bull. Soc. Ent. France, 1906, p. 92.

gallicus Reitt. (nec. Heer.) Best. Tab. II., 1898, p. 88.

abdominalis Er. (nec. Ménétr.) Naturgesch. Ins. Deutschl., Coll., III., 1848, p. 588.

succinctus Cast. (nec. F.) Hist. Nat. Coll., II., 1840, p. 158.

dorsalis Muls. Coll. France, Lamell., 1842, p. 540.

ab. *Kodymi* n. m.

ab. *intermedius* Muls., l. c., p. 540.

ab. *bivittatus* Muls., l. c., p. 540.

ab. *bipartitus* Heyd. Deutsche Ent. Zeitschr., 1889, p. 338.

ab. *bipunctatus* Kraatz, Deutsche Ent. Zeitschr., 1891, p. 196.

ab. *Schwarzi* n. m.

ab. *bivittulatus* Kraatz, l. c., p. 196.

ab. *apicalis* Muls., l. c., p. 540.

ab. *dentatus* Muls., l. c., p. 540.

Trichius abdominalis Mén.

Cat. rais. 1832, p. 189.

ab. *Kohlmayeri* Bodem., Deutsche Ent. Zeitschr., 1919, p. 256.

Trichius orientalis Rtt.

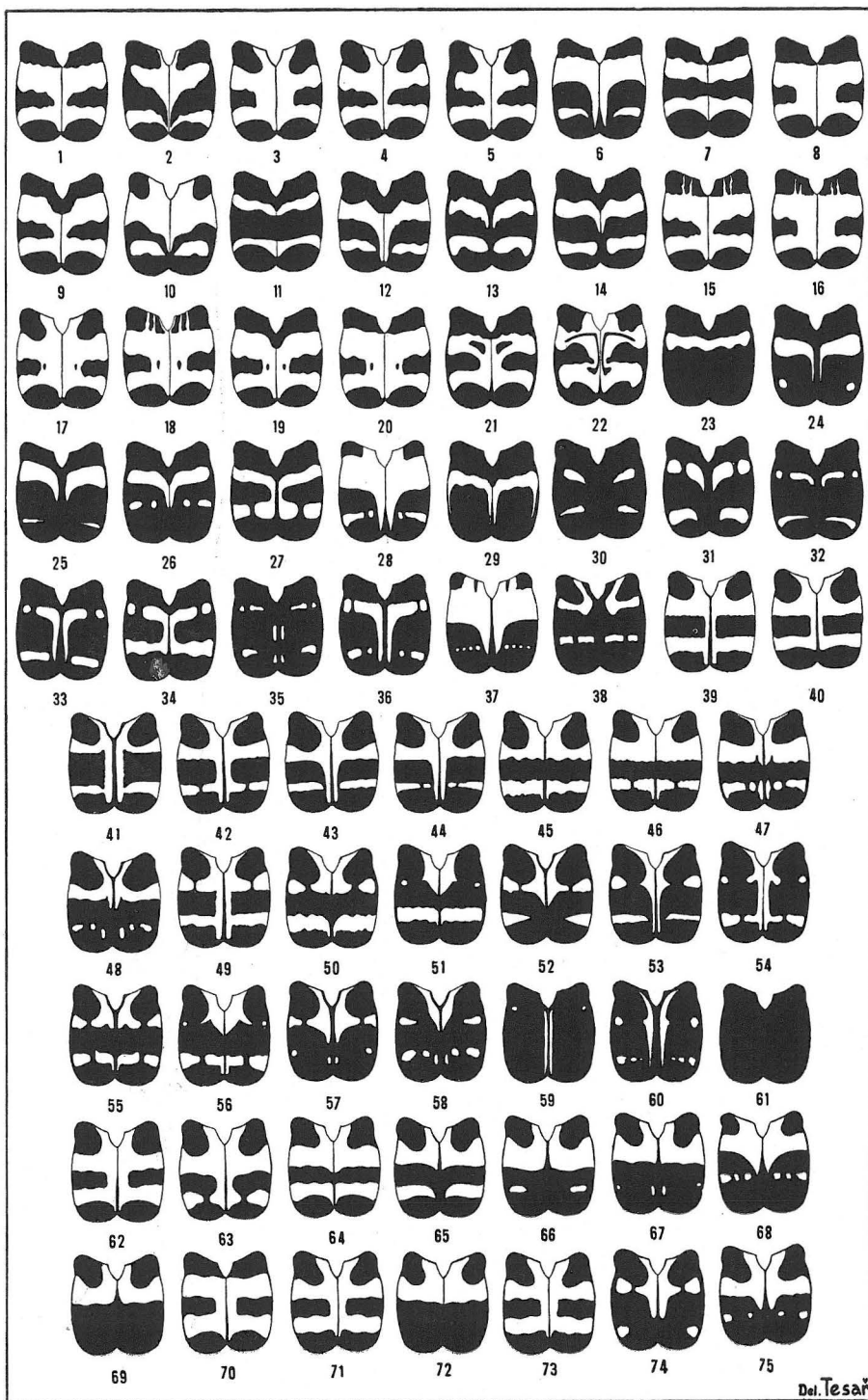
ab. *Roubali* n. m.

ab. *Fabichi* n. m.

ab. *notatipennis* Pic., l'Echange, Revue Linnéenne, 1923, p. 6.

ab. *akbesianus* Pic., l. c., p. 6.

ab. *brevefasciatus* Pic., l. c., p. 6.

INDEX FIGURARUM. SEZNAM VYOBRAZENÍ.

Trichius fasciatus L.

forma typická (forma typica)	fig. 1	ab. omissus n. m.	19
ab. obliquus Muls.	2	ab. Andersoni Bogd.	20
ab. pulchellus Rossi	3	ab. Obenbergeri Ješ.	21
ab. dubius Muls.	4	ab. hieroglyphicus Ješ.	22
ab. commutatus Rossi	5	ab. Reitteri Kraatz.	23
ab. fennicus n. m.	6	ab. Kueni Friese	24
ab. succinctus Fab.	7	ab. suecicus n. m.	25
ab. Linnei Rossi	8	ab. Noui Pellet	26
ab. scutellaris Kraatz et ab. Rangnovi Schulze	9	ab. divisus Muls.	27
ab. Jurečki Ješ.	10	ab. Sekerai n. m.	28
ab. prolongatus Muls.	11	ab. Beckersi Geilenk	29
ab. Krogerusi n. m.	12	ab. quadrimaculatus Kraatz.	30
ab. Sahlbergi Schulze	13, 14	ab. Štěrbaí n. m.	31, 32
ab. interruptus Muls.	15	ab. lojoensis n. m.	33
ab. abruptus Rossi	16	ab. borealis Schulze	34
ab. abbreviatus Muls.	17	ab. Lindbergi n. m.	35
ab. Fabricii Rossi	18	ab. Všečekai n. m.	36
		ab. Merkli Roub.	37

Trichius zonatus Germ.

forma typická (forma typica)	38	ab. adornatus n. m.	50, 51
ab. gallicus Heer	39, 40	ab. gratiosulus n. m.	52
ab. fasciolatus Géné	41	ab. conexus Kraatz.	53
ab. Tábořskýi n. m.	42	ab. reductulus n. m.	54
ab. Štěpánekí n. m.	43	ab. interruptoides n. m.	55, 56
ab. suturalis Kraatz.	44	ab. bistrisignatus n. m.	57
ab. conjugatus n. n.	45	ab. Mařani n. m.	58
ab. Heyrovskýi n. m.	46	ab. Vodozi Schneid.	59
ab. Šusterai n. m.	47, 48	ab. Obenbergerianus n. m.	60
ab. conjunctus Kraatz	49	ab. nigripennis Bed.	61

Trichius sexualis Bed.

forma typická (forma typica)	62	ab. bipunctatus Kraatz.	67
ab. Kodými n. m.	63	ab. Schwarzí n. m.	68
ab. intermedius Muls.	64	ab. bivittulatus Kraatz.	69
ab. bivittatus Muls.	65	ab. apicalis Muls.	70
ab. bipartitus Heyd.	66		

Trichius abdominalis Ménétr.

forma typická (forma typica)	71	ab. Kohlmeýeri Bodem.	72
------------------------------	----	-----------------------	----

Trichius orientalis Rtt.

forma typická (forma typica)	73	ab. Fabichí n. m.	75
ab. Roubalí n. m.	74		